

Uzayan Covid İnme Riskini Artırıyor

thi – Covid-19 enfeksiyonunun vücudumuzdaki etkilerine yönelik bilgilerine her gün bir yenisi ekleniyor. İlk başlarda solunum sistemi üzerindeki tahribatı ile dikkat çeken virüsün, sinir sistemini de etkileyerek inme gibi ölümcül risklerin artmasına

yol açtığı artık biliniyor. Bu nedenle özellikle yüksek tansiyon, diyabet ve kalp-damar hastalığı olanların pandemi döneminde daha dikkatli olması gerektiğini vurgulayan **Acıbadem Taksim Hastanesi Nöroloji Uzmanı Dr. Mustafa Emir Tavşanlı**, enfeksiyon sonrasında çeşitli sinir sistemi hastalıkları ve inme görülebileceğini belirtiyor. Dr. Mustafa Emir Tavşanlı uzayan Covid sonrası yönelik önemli uyarılar ve önerilerde bulundu.

Ani başlayan güç kaybı, konuşma ve denge bozukluklarına dikkat!

Halk arasında “inme” olarak tabir edilen “serebrovasküler” yani “beyin damar” hastalığı her yaşta ortaya çıkabilirken, çoğunlukla erkeklerde 70 kadınlarda 75 yaş civarında görülüyor. Dünya Sağlık Örgütü inme tablosunu “damarsal bir sebebe bağlı olan, ani başlangıçlı ve hızlı gelişim gösteren, 24 saat ya da daha uzun süreli, ölüme de yol açabilen beyin fonksiyon bozukluğu” diye tanımlıyor. İnme belirtilerinin “vücudun bir tarafında güç ve his kaybı, konuşma bozukluğu, denge bozukluğu, bir tarafı görememe, denge kaybı” olabileceğini kaydeden **Acıbadem Taksim Hastanesi Nöroloji Uzmanı Dr. Mustafa Emir Tavşanlı**, “İnme tablosunu ilk olarak ‘beyin kanaması/hemorajik inme’ ve ‘beyin damar tıkanıklığı/iskemik inme’ şeklinde 2 ana grupta ele

alabiliriz. Kanama beynin kendi dokusu içinde olabileceği gibi beyin ile beyni saran zarlar arasında da meydana gelebilir. Damar tıkanıklığı ya da yine halk arasında 'pıhtı atması' olarak bilinen tablo ise büyük atardamarlardaki darlığın kritik bir seviyeyi aşması, bu damarlardan kopan bir pıhtının daha ilerideki bir damarı tıkaması veya daha küçük damarlardaki tıkanıklıklara bağlı olabilir. Ayrıca bazı kalp hastalıklarında kalpte oluşan pıhtı da beyin damarlarını tıkayabilir." diyor.

Risk grubu daha dikkatli olmalı

Özellikle yüksek tansiyon, diyabet, yüksek kolesterol, uyku apne sendromu ve kalp hastalıkları inme riskini artırıyor. Covid-19 virüsünün yol açtığı enfeksiyonun sinir sistemi üzerine etkilerinin de yavaş yavaş ortaya çıkmasıyla birlikte inmeye karşı korunaklı olmanın daha büyük önem kazandığını söyleyen Dr. Mustafa Emir Tavşanlı, Covid-19'un sinir sistemi üzerindeki etkileri hakkında şu bilgileri veriyor: "Covid-19 enfeksiyonu nedeniyle sinir sisteminin hemen her seviyesinde tutulum olabiliyor. Baş ağrısı gibi görece masum olan etkilenmeler olabildiği gibi beyinde inflamasyon yani 'yangı' şeklinde kendini gösteren beyin iltihabı ya da omurilik iltihabı gibi daha ciddi hastalık tabloları da görüldü. Ayrıca epilepsi (sara hastalığı) nöbeti ile karşımıza gelen Covid-19 hastaları oldu. Sinir sisteminin vücuda dağılan liflerinin etkilenmesi (polinöropati) sonucu ortaya çıkan güç kaybı ve his bozuklukları da literatürde bildirildi. Covid-19 damarlara da zarar veren bir enfeksiyon ve damarlardaki zarar, tıpkı diğer organlar gibi, beyin için de ciddi ve önemli bir sorun."

Pıhtılaşma inmeye yol açıyor

Covid-19'un sinir sistemi üzerine bu etkilerinin inme riskini artırdığını belirten Dr. Mustafa Emir Tavşanlı, bu durumun nedenlerini "Damar iç yüzünü saran endotel dediğimiz hücrelerde bulunan bir reseptöre bağlanan virüs, bu hücrelerin fonksiyonunu bozuyor ve dolayısı ile damar iç yüzeyi pıhtı

oluşumuna müsait hale geliyor. Bir diğer neden de normalde damar içinde akışkan olması gereken kanın bu özelliğini yitirerek pıhtıya dönüşmesi. Bunun sonucunda da damar tıkanıklığı oluşuyor. Virüsün damar tıkanmasının yanında bazı hastalarda kanamaya da yol açtığı biliniyor.” sözleriyle açıklıyor.

MS ataklarını da tetikleyebiliyor

Peki, bu etkiler ne zaman ortaya çıkıyor ve enfeksiyon geçse bile risk devam ediyor mu? Dr. Mustafa Emir Tavşanlı, Covid-19’un sinir sistemine olan etkisinin özellikle hastalığın erken döneminde ortaya çıktığını belirtiyor ve ekliyor: “Ancak hastalığı atlattıktan birkaç hafta sonra sinir-kas bileşkesi hastalığı olan Miyastenia Gravis tablosu yaşayan ya da hiçbir klinik belirti vermeden Covid-19’u ayakta geçirdikten sonra ilk kez MS (Multipl Skleroz) atağı geçiren hastalarla karşılaşılıyor. Bu da enfeksiyon geçse bile riskin devam edebildiğini düşündürüyor.”

Uzayan Covid’in etkileri hastaya göre değişiyor

Covid-19’un sinir sistemi üzerindeki “Long-Covid” (uzun Covid) etkileri hastadan hastaya değişiklik gösteriyor. Bazı hastalarda çok hafif seyrederken bazen ölümcül olabiliyor. “Sinir sisteminin etkilene yerine göre, kalıcı felç tablosu, hafıza problemleri, görme problemleri gibi kalıcı sorunlar görülebilir.” diyen Dr. Mustafa Emir Tavşanlı, inme riski yüksek gruplarda geçici ya da kalıcı felç görülebileceğini de belirtiyor. Bu riski azaltmak için yapılabilecekler hakkında da bilgi veren Acıbadem Taksim Hastanesi Nöroloji Uzmanı Dr. Mustafa Emir Tavşanlı, şunları söylüyor: “Öncelikle fazla kilolardan kurtulmak geliyor. Bu da düzenli egzersiz ve sağlıklı diyet ile mümkün. Zira kilo fazlalığı yüksek tansiyona, insülin direnci ve buna bağlı şeker hastalığına, damarlarda yağ birikimine, özetle genel olarak tüm damarlarda hasara neden olacak mekanizmaların başlamasına neden oluyor. Yüksek tansiyonu, diyabeti olan kişilerin ilaçlarını düzenli

almaları ve rutin kontrollerini aksatmamaları önemli.”